

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
ОПЕРАТИВНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З ПЕРСОНАЛОМ

Збірник тез науково-практичної конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОБОТИ З ПЕРСОНАЛОМ У СКЛАДОВИХ
СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ»**

*м. Харків
27 лютого 2024 року*

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
ОПЕРАТИВНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З ПЕРСОНАЛОМ

Збірник тез науково-практичної конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОБОТИ З ПЕРСОНАЛОМ У СКЛАДОВИХ
СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ»**

*м. Харків
27 лютого 2024 року*

«Актуальні питання роботи з персоналом у складових сектору безпеки та оборони» : Збірник тез науково-практичної конференції (Україна, м. Харків, 27 лютого 2024 року), Х.: Національна академія Національної гвардії України, 2024. - 192 с.

Оргкомітет конференції:

Володимир Васищев: голова оргкомітету, кандидат педагогічних наук, доцент, начальник кафедри організації роботи з персоналом оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України.

Володимир Пасічник: член оргкомітету, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри організації роботи з персоналом оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України.

У збірнику представлено наукові доповіді у яких відображено узагальнений досвід роботи з персоналом, аспекти формування методологічного підґрунтя для вирішення проблемних питань морально-психологічного забезпечення службово-бойової діяльності сил сектору безпеки та оборони України. Публікується за матеріалами науково-практичної конференції «Актуальні питання роботи з персоналом у складових сектору безпеки та оборони», що відбулася в Національній академії Національної гвардії України 27 лютого 2024 року. Матеріали конференції будуть корисними науковцям/науковицям, викладачам/викладачкам закладів вищої освіти, керівникам/керівницям і працівникам/працівницям складових сектору безпеки і оборони. Доповіді відтворені безпосередньо з авторських оригіналів. За достовірність представлених результатів відповідальність несуть автори.

5. Павленко В.С. Захист прав військовослужбовців та їх сімей: міжнародно правовий аспект. Юридичний науковий електронний журнал. № 7, 2020. С. 131–133.

6. Марко І.Ю., Марко Є.І., Чернишова І.М. Зарубіжний досвід забезпечення соціальних гарантій військовослужбовців: збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2019. № 2. С. 135–142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpcvdsd_2019_2_22.

7. Норчук Ю., Доронін О. Актуальні питання розвитку соціального захисту військовослужбовців: з досвіду країн НАТО. Розвиток законодавства України у сфері оборони: проблеми адаптації до стандартів НАТО та шляхи їх вирішення: матеріали наук.-практ. конф. м. Київ, 23 квіт. 2021 р. Київ, 2021. С. 225–229.

Платонов Владислав Максимович,

доктор філософії (PhD) зі спеціальності – 053 «Психологія»

науковий співробітник навчально-наукової

лабораторії екстремальної та кризової психології

науково-дослідного центру Національного університету

цивільного захисту України

**ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІРОТЕХНІКІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

Діяльність піротехніка Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС) носить екстремальний характер, який виражено в роботі з вибухонебезпечними предметами (далі – ВВП). Окрім наявної небезпеки в роботі піротехніка важливо відзначити її надмірний обсяг, який збільшується з кожним днем бойових дій. Цей факт підтверджує щоденна статистика залучень

піротехніків до виконання робіт з вилучення та знешкодження ВВП не тільки на деокупованих територіях, а і в прифронтових містах та селищах, які знаходяться під постійними обстрілами де часто лишаються небезпечні та безпечні залишки ракет та авіаційних бомб. Враховуючі наведені особливості діяльності піротехніків ДСНС, вони підпадають у категорію фахівців, які потребують постійного психологічного супроводу. Окрім успішного виконання діяльності важливим є збереження працездатності, що включає в себе фізичні, психофізіологічні та психологічні показники.

Для збереження ефективної та безпомилкової працездатності піротехніків ДСНС слід застосовувати психологічні методи що входять у заходи психологічного супроводу, які направлені на профілактику та покращення морально-психологічного, психофізіологічного та фізичного стану [3].

Психологічний супровід діяльності має великий перелік психологічних заходів. Починаючи від вступу на навчальні (підготовчі) курси по весь період виконання діяльності (проходження служби). Такими заходами є професійно-психологічний відбір із складанням довгострокового та короткострокового прогнозів, визначення психологічних та психофізіологічних резервів організму людини. Застосування спеціалізованих методів навчання (тренінгів), що направлені на профілактику та розвиток та корекцію професійно-важливих психологічних якостей. Визначення соціально-психологічного клімату в підрозділах. Проведення контролю психологічного та психофізіологічного стану фахівців з метою діагностики актуальних психологічних показників після виконання певної кількості завдань або за встановлений проміжок часу [1].

З аналізу існуючих наукових робіт, дослідниками визначено, що діяльність піротехніків, саперів потребує високих показників відповідальності, відмінної моторики рук, координації рухів і дій, пунктуальності, точності, інтуїтивності, високої витривалості та стресостійкості, розвиненої антиципації, уміння адекватно оцінювати обстановку навколо себе [4].

Відмітимо наступне, діяльність піротехніка ДСНС повторює діяльність з розмінування фахівців-саперів інших силових відомств але основна відмінність

полягає в тому, що піротехніки виконують завдання з гуманітарного розмінування території. Виконання гуманітарного розмінування потребує значно більшої уваги, концентрації та зосередженості на діяльності, збереження точності моторики рук, саморегуляції, швидкої адаптації та займає більше робочого часу. Вказані психологічні та психофізіологічні професійно важливі якості потребують значного енергетичного ресурсу людини для того щоб зберігати працездатність та безпомилково виконувати завдання з розмінування. Тому проблема швидкого відновлення сил є завжди актуальною і вирішується за допомогою заходів які направлені на відновлення ресурсів та ментального здоров'я фахівця.

Відновлення особистісних та фізичних ресурсів піротехніків відбувається через:

- дотримання розпорядку робочого часу та відпочинку;
- своєчасне проходження медичного та психофізіологічного огляду;
- проведення заходів з психологічного супроводу особового складу.

З вище перерахованих особливостей діяльності та професійно важливих якостей фахівців піротехнічних підрозділів доцільно застосовувати психологічні методи, які будуть націлені не лише на загальне поліпшення та нормалізацію психологічного стану, а і ті, що розроблені з урахуванням особливостей професійної діяльності фахівців з розмінування, бо небезпека, ризик та раптовість в саперній діяльності зберігається постійно.

На сьогодні, наявність спеціальних психологічних практик або вправ для фахівців з розмінування є незначною. Як приклад слід привести розроблену О. Недвигою тренінгову вправу та «Мінне поле» та її ігрові модифікації. Вказана вправа та ігри направлені на профілактичну та корекційну психологічну роботу з саперами, які повинні відправлятися на виконання своєї діяльності, або повернулися на відпочинок [2].

Проведення тренінгових занять для фахівців з розмінування, безпосередньо піротехніків ДСНС, дозволяє зменшити вплив негативних станів психічної напруги через ігрову взаємодію, провести профілактику негативних

станів тривоги, невпевненості, визначити картину соціально-психологічного клімату в підрозділі, виявити фахівців які потребують психологічної допомоги.

Таким чином, психологічний супровід діяльності піротехніків ДСНС має складний характер і потребує розроблення нових специфічних вправ і занять в яких важливо враховувати особливості діяльності піротехніків. Окрім них, при розробці психологічних методів допомоги, слід опиратися на професійно важливі психологічні якості піротехніків та впливати на їх розвиток і підтримку, що подальшому дозволить піротехніку максимально використовувати свої особистісні ресурси.

Список літератури:

1. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах / Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2017. – 505 с. (перевидання 3-тє доповнене).

2. Недвига О. В. Психологічний тренінг «Мінне поле» у процесі підготовки саперів. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського: зб. наук. пр. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2018. Вип. 1 (19). С. 104–110.

3. Пруська, М. О. Теоретичний аналіз психологічного забезпечення діяльності підрозділів ДСНС України / М. О. Пруська // Інсайт : психологічні виміри суспільства : матер. міжнар. конф. / ред. кол. : І. С. Попович, С. І. Бабатіна, І. Р. Крупник та ін. – Херсон : ВД «Гельветика», 2019. – Вип. 1(16). – С. 234-236.

4. Khmiliar, O. ., Khmiliar, R. ., Koval, I. ., Savchuk, O. ., Dushka, A. ., Bolotova, O., & Popovych, I. . (2022). Psychomotor Training of the Military Sappers as a Means of Reducing Personal Fears and Anxiety. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 13(4), 81-103. <https://doi.org/10.18662/brain/13.4/377>

Підгірняк Р.А., Фівкін П.М. Деякі питання соціального забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей після повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України.....	112
Платонов В.М. Проблемні питання психологічного супроводу діяльності піротехніків Державної служби України з надзвичайних ситуацій.....	119
Подолька О.О., Фівкін П.М. Рекрутинг як основа нової системи кадрового менеджменту у секторі безпеки та оборони.....	123
Похілько Д.С. Проблеми психологічного та соціального захисту дітей та сімей військовослужбовців.....	129
Пристанський Д.О., Фівкін П.М. Проблемні питання військової кадрової політики у Міністерстві оборони України та Збройних сил України.....	133
Приходько Д.П., Кислий В.Д. Психологічна підготовка воїнів до дій в ризиконебезпечних умовах службово-бойової діяльності.....	136
Пугач В.В. Особливості викладання дисципліни «методика роботи з особовим складом» для громадян України, які навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу в ВВНЗ та ВВП ЗВО: дискурс проблеми.....	142
Разборська Г.В., Фівкін П.М. Назрілі питання психологічного забезпечення діяльності персоналу складових сектору безпеки і оборони.....	144
Руденко Я.С. Вплив психоемоційного стану цивільного населення на військовослужбовців, які знаходяться в одній зоні перебування.....	148
Селюкова Т.В., Стеценко А.Д. Самоконтроль як запорука рятування життя: дослідження феномену самоконтролю у майбутніх працівників ДСНС.....	153
Склярва Є.С., Фівкін П.М. Правові засади соціального забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей.....	156
Товма М.І. Профілактика конфліктів в діловому спілкуванні.....	161
Токарев В.М. Сучасні підходи щодо формування правової компетентності курсантів в умовах воєнного стану.....	163
Трофімчук І.В., Фівкін П.М. Загальні засади, поняття і принципи військової кадрової політики в системі Міністерства оборони України.....	170

Науково-практична конференція, Національна академія Національної гвардії України.
27 лютого 2024 року, м. Харків

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОБОТИ З ПЕРСОНАЛОМ У СКЛАДОВИХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Збірник тез науково-практичної конференції

Друкується в авторській редакції

Формат паперу 60×84/16. Ум. друк. арк. 4,7. Тираж 50 прим.

Видавець і виготовлювач Національна академія Національної гвардії України
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 4794 від 24.11.2014 р.
м. Захисників України, 3, м. Харків 61001